СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 84. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 11. квітня 1931. VOL. XXXIX. No. 84. Jersey City, N. J., Saturday, April 11, 1931. THREE CENTS.

ВЕЛИКОДНА ПИСАНКА -- РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ.

ПОМЕР ЛОНҐВОРТ, ПРЕЗИДЕНТ ПАЛАТИ ПОСЛІВ

ЕЙКЕН (Савт Каролайна).—По триденній хоробі, запалення легенів, помер Николас Лонґворт, президент палати послів.

Тіло його буде відвезене до міста Синсинаті й там поховане. В похороні заповіли свою участь президент і Миссис Гувер, сенатори, конгресмени і богато визначних людей. З усіх боків надходять вирази щирої симпатії, бо Лонґворта вважали загально дуже милою й товариською людиною.

Лонґворт походив з богатої родини. Спершу знали за нього головно з того боку, що він оженився з Елисою, дочкою президента Рузвелта. Згодом Лонґворт показав, що вміє стояти на власних ногах. Його кількадесятлітня політична карієра видвигнула його вкінці на дуже впливове становище. Своїм тактом підніс він як президент палати послів престіж палати до небувалої висоти і зробив це тіло рішаючим чинником, важнішим від сенату, в якім сили були розбиті.

Залишив вдову і одну дочку.

ПРИЗНАННЯ ПОЛІТИЧНОГО ПРОТИВНИКА.

УВАЛЬДЕ (Тексас). — Кажуть, що ніхто більше не жалує за Лонґвортом як конгресмен Джан М. Ґарнер, провідник демократів у палаті послів. Лонґворт, републиканець, і Ґарнер, демократ, були політичними противниками, але позатим були особистими приятелями.

Ґарнер каже, що він є плебейського роду, а Лонґворт був аристократом. Та доля злучила їх разом. Ґернер сходився з Лонґвортом ледви чи не кождого дня по нарадах в палаті послів і обидва думали над тим, як вирівнати ріжниці й вирішити справи в конґресі так, як цього вимагає загальне добро. Дуже часто вони обидва ріжнилися в поглядах, але це не каламутило їхнього товариського життя.

ОПЛАЧУВАЛИСЯ РЕКЕТІРАМ 10 ЛІТ.

НЮ ЙОРК. — Підчас доходжень, звернених проти окружного прокуратора Крейна, вийшло, що торговці рибами мусіли оплачуватися рекетірам, а прокуратор нічого про це не знав. А ця історія тревала не менше й не більше, а цілих 10 літ.

ЗНАЙШЛИ ВБИВНИКА ВИВІЕН ҐОРДОН.

НЮ ЙОРК. — Поліційний комішенер Мулруні подає, що арештував 5 бандитів, між якими знаходиться Гери Штайн, котрий нібито задушив в Вен Кортленд Парку Вивіен Ґордон.

ТАКИ ДІПНЯЛА СВОГО.

РУЗВЕЛТ ФІЛД (Лонг Айленд). — Мисс Елінор Смит, 19-літня летунка, котра тому два тижні втратила на літаку притомність і ледви уйшла смерти, пустилася знову літати, щоби здобути рекорд щодо висоти.

І правдоподібно його здобула, бо піднеслася на 32,500 стіп високо. Висота та мусить ще бути урядово стверджена.

ПОЗИВАЄ МІСТО ЗА ЗВОРОТ КОШТІВ.

НЮ ЙОРК. — Маґістратський суддя, Люї Б. Бродський, обжалований за хабарництво, а виправданий судом, домагається тепер від міста коштів оборони в сумі $27,542.42.

ГРАЄ, ЩОБИ ЗМЕНШИТИ БІЛЬ.

ЛЯМАР (Колорадо). — Браен Унтідт, літ 13, дитина-герой, котрий ратував діти в засипаним снігом босі, лежить у шпиталі й лічиться з відморожень на руках і ногах. Терпить великі болі, а як біль йому вже дуже дошкулює, бере за гармонійку й виграває ріжні пісні. Каже, що тоді забуває за біль.

Малого Унтідта запросив президент Гувер до Білого Дому в гості. Він поїде до Вашинґтону, але аж як виздоровіє.

СТАБІЛІЗУЮТЬ НАФТОВУ ПРОДУКЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — На нарадах „Федерал Ойл Консервейшен Борд" і „Ди Ойл Стейтс Едвайзорі Коміті" виготовлено плян стабілізації нафтової продукції, котрий має відвернути ту кризу, яку переживає тепер ця промисловість.

ВТРАТИ МАНАҐВИ ВИНОСЯТЬ $20,000,000.

МАНАҐВА (Нікараґва). — Землетрус спричинив містові Манаґві шкоду на $20,000,000. З того тільки $2,000,000 є покриті асекураціями.

Місто виглядає як завмерле. Дехто підходить обережно до руїн і пробує знайти в них захист. Червоний Хрест годує денно 5,000 осіб.

ДВА ЛИСТИ

А. КУРДИДИК.

I.

Сину любий! В селі свято...
Дзвони бють ціліську днину.
Бють і бють. І серце світить...
Дзвони бють — коханий сину.

По селі гаївка ходить,
Я віконце відхилила —
Бють мені в саме мов серце.
Дзвони ті, дятино мила...

І в мене мов не Великдень.
Писанок нема — ні паски —
Тільки сльози за тобою,
Тільки спогад, ніби казка.

Сину милий! Де те свято,
Як ти був мала дитина
І при мені був веселий —
Де та свята, ясна днина?...

Ні, воно кудись пропало!...
Нам вже більше не зустрітись...
Сину — як то важко мамі
В самотині. Де ви діти?

А Великдень — таке свято.
Дзвонять дзвони. Без упину...
Кінчу листа... Сльози кануть...
Будь здоров — коханий сину...

II.

Мамо, мамо! Тож сьогодні
Там у Тебе ясний день —
Повно дзвонів, людей, втіхи,
Повно сонця і пісень.

Мамо — а тут сірий будень
І в колгоспі вже трактор,
А на церкві там, де хрест був,
Закрівавлений прапор.

Дзвони, мамо, на Різдво ще
Познімали тай в колхоз —
Боронив хто — всіх „пад стенку' ...
А що муки! А що сльоз!...

І на полі, мамо, пусто —
Не посіяно ніщо...
Садки, городи й подвіря
Заростають скрізь хащом.

І в нікого нема паски
І молитись нема де —
Люде духом впали геть вже —
Син твій тільки, мамо, жде!...

Мусить, мамо! Тож Голгофта,
Антихрист кінчає чин —
Та ось завтра Правда встане
І повернемо!... Твій син...

РІДНИЙ КРАЙ ДО БРАТІВ І СЕСТЕР ЗА ОКЕАНОМ!

По землях незабутнього Рідного Краю полине бадьора пісня „Христос Воскрес!" Мати земниця оповиється весняним чаром. І згадують себе взаїмно всі: рідні й чужі, близькі й далекі. А серця всіх українських Синів і Дочок задрижать на мить одним тремтінням. На згадку Воскресення запалають одним бажанням. У цей день полине Ваша думка до Рідного Краю, де корінь народу, де на рідній почві зростає рідна культура, сила духа, міць народу.

В тому часі не забудь, Українська Громадо, на найбільший обовязок супроти своєї Нації, яка веде нерівну боротьбу за існування. Пригадай собі ту українську молодь у Рідному Краю, яка має бути продовженням нашого життя.

Над нею розпростирає свої опікунчі крила „Рідна Школа", ця всенародня установа, цей любимець народу. Вже 50 літ працює в цій ділянці. Перед нею щораз нові завдання. „Золотий Ювилей" мусить їй дати певну підставу існування. Треба створити „Залізний Фонд". Треба збудувати промислову школу у Львові. Для дітей цілого народу.

Хто відкажеться зложити поважніший даток на підставу рідної освіти, рідного промислу, рідного добробуту?

Давним добрим звичаєм зложіть свій дар, гідний Українця. Цеж свято Нації, Відродження, Воскресення.

Його діждемося — в спільному Обєднанні.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ"

Ілля Кокорудз, Голова. Лев Ясінчук, Начальник Орґанізації. д-р Мирон Коновалець, Секретар.

Львів, квітень 1931.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД У ПЕРЕМИШЛІ.

Перемиський суд засудив Андр. Гахаляка з Бердихова (Яворів) на смерть за те, що кинжалом убив свого батька, ще й притоптав ногами. Оборона зголосила касацію.

З НУЖДИ.

У Варшаві при вул. Новолипя скочила з 5. поверху на вулицю 68-літна вдова Байля Мельова. Вона згинула на місці. Виявилося, що ця жінка від довшого часу жила без праці і хліба, боролася з крайною нуждою, яка загнала її в гріб.

СМЕРТЬ НА СХОДАХ.

Командант поліції львівського повіту, Вирвіх, посовгнувся на сходах поліційної команди при вул. Сапіги та впав, вдаривши головою об камінну долівку. Наслідком заломання черепу небаром помер.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

У вівторок, дня 14. квітня, в годині 7—30, вечір відбудеться українська програма на стації W. A. A. M. 1250 Кс, в Нюарку, Н. Дж.

Програма досить богата, тому радимо тим, що мають радіо-апарати, слухати цю українську програму.

МАЛЕНЬКА, ТА ВАЖНЕНЬКА.

Від довшого часу в поїздах близько Львова пропадали пасажирам гроші, клунки та дорогоцінности і поліції не вдавалося зловити злодіїв. На днях у поїзді приловлено на гарячім учинку 14-літню Львовянку Розалію Вайнтравб та її спільників, Анну Касарж та Мечиславу Дуду. Вони признались, що їх спеціяльністю було обкрадати в поїздах пасажирів і що ватажком у тих справах була 14-літня Розалія Вайнтравб.

СТРАШНИЙ ВИПАДОК У СТРИЮ.

На днях на залізничій стації у Стрию скоївся такий випадок: Машиніст електрівні Теофіль Йонче, вертаючи над раном з нічної служби, упав під поїзд, що їхав з Дрогобича. Мащина розбила йому череп і поранила грудну клітку, після чого його відвезли до лічниці.

НЕВДАЛА ВТЕЧА ВЯЗНІВ.

На днях шістьох вязнів пробувало втекти з кремянецької вязниці, а то в той спосіб, що в ночі вязні розібрали піч та через діру вийшли на коритар, бажаючи вилізти звідтам на стрих і на вулицю. Але, переходячи через крати на коритарі, вязні наробили багато шуму. Вязнична сторожа почула цей шум і половила вязнів та завернула до келій.

—o—

„ПАЦИФІКАЦІЯ" ГАЛИЧИНИ ТРИВАЄ ДАЛІ

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ РОБИТЬ НОВІ НАЇЗДИ НА УКРАЇНСЬКІ СЕЛА.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Краєві ґазети подають, що в Галичині далі Поляки переводять свою пацифікацію. Разом з численними арештами Українців та судовими процесами за „саботажі" та за інші „протидержавні" провини, поліція далі переводить масові арешти по селах і місточках Галичини та арештує українських місцевих діячів і замикає українські інституції й організації.

Наприклад, 21. березня бужучого року державна поліція загостила до села Лапшина, пов. Бережани. Там вона захопила шкільний будинок, принесла до нього кілька ліжок і врядила для себе касарню, так, немовби то для довшого постою. Потім поліція почала переводити систематичні ревізії в окремих селян і масово арештувала й переслухувала їх, вживаючи своїх метод примусу, щоб одержати бажані відповіди. Між арештованими знаходилися селяни з Гинович: Іван Королишин і Михайло Штеповаий; з Лапшина: Микола Тикайло, Іван Ярема і Степан Бойко; в Лісниках арештовано Макара й т. д.

Подібне діється й в інших околицях Галичини. Звичайно про причини нової пацифікаційної хвилі ходять ріжні чутки, але ніхто правди не знає, бо не бачить причин, які спонукують польську владу до дальшого терору.

ПОЛЯКИ РАДО ВИТАЮТЬ ВИСТУП ЕПИСКОПА ХОМИШИНА.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Станиславівський владика Хомишин недавно звернувся з пастирським листом до „людей доброї волі", очевидно маючи на думці Українців. Та серед Українців таких „людей доброї волі", щоб прихилилися до епископського листа, знайшлося небагато поза д-ром О. Назаруком та його ближчими приятелями. Зате „людей доброї волі" знайшлося дуже багато в польськім таборі.

Майже вся польська преса, а особливо преса про-урядова, з радістю привитала пастирський лист Хомишина, а — як каже „Слово Польске", орган бебеків — „Епископ Хомишин, осуджуючи протидержавне становище сепаратизму, не пропагує протидержавне становище сепаратизму, не пропагує тидержавної постави, що випливає з внутрішнього переконання й любови до Польщі, так як формулює свої тези у відомій статті голова ББ Голувко, вимагаючи від Українців, щоб вони станули на ґрунті інтеґральної приналежности „Малопольскі" до Польщі й щоб у її величі, щастю та силі бачили власне щастя та ціль".

Українська краєва преса ріжно поставилася до листа преосвященого владики Хомишина. Наприклад „Діло" старається пояснити його на ріжні способи й стримується від критики, ховаючи свою думку за голосами польської преси, чи українських ґазет. Лише „Новий Час" до певної міри поставився проти листа й скритикував його.

НАДІЇ НА ЛІПШІ ЧАСИ.

ЛОНДОН (Англія). — Сюди повернувся управитель англійського державного банку, Норман, який відвідав Америку. Він особисто просив президента Гувера й фінансового секретаря Мелона, щоб Америка згодилася на переґляд справи міжнародних боргів. Лише з урегулюванням цієї справи можна надіятись поліпшення загального економічного стану в світі.

Хоч не відомо, як на це прохання Нормана реаґували Гувер і Мелон, всеж фінансово-промислові круги вважають, що стався вже поворот до ліпшого і почнеться видужування світу від тяжкої економічної кризи. Лондонська біржа вже зареаґувала на це піднесенням ріжних акцій.

СУДЯТЬ ЯНА ПОЛЯНСЬКОГО.

ВАРШАВА (Польща). — Тут розпочався судовий процес над Яном Полянським, який підложив бомбу в комин будинку радянської амбасади у Варшаві. Полянський каже, що він не хотів висадити амбасади в повітря, але хотів лише звернути увагу цивілізованого світа на комуністичну небезпеку.

Полянський є Поляком, родом з Чернівців. Підчас Великої Війни він дезертував до Росії з австрійської армії, а пізніше був на радянській дипльоматичній службі. Поляки підозрівали його в шпіонажі. Розправа буде тривати кілька днів. Тепер ще годі сказати, яка була справжня мета акту Полянського й хто той акт зааранжував.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
Full year	$ 7.00	На рік	$ 7.[illegible]
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.[illegible]
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ВІДРОДЖЕННЯ

На тему Христового воскресення пишеться рік-річно статті, говориться по церквах проповіди, а на традиційних „свячених" виголошується традиційні, конвенціональні промови про побіду життя над смертю, правди над неправдою, світла над темнотою і т. п.

Читаючи чи слухаючи те все, неодин подумає: чи справді про це все говориться і пишеться з дійсною, святою вірою, чи може тільки по звичаю, з обовязку та чи ми часами велике свято Христового воскресення не збуваємо пустими фразами, які вправді приємно слухати, але які позатим не лишають ніяких дальших наслідків, коли ходить о наслідування великої науки Христа.

Бо що з того, що ми величаємо свято Воскресення Христа, себто Того, котрий був найбільшим учителем любови і всепрощення, коли навіть у той великий день ми не можемо зібратися на відвагу поділитися свяченим яйцем зі своїм братом, сином того самого що й ми народа, тільки тому, що він належить до іншої організації чи партії, що він читає іншу ґазету, або не ходить до цеї церкви, до якої ми ходимо.

Що з того, що ми співаємо „Христос воскрес" і радуємося тим, що Христове воскресення означає й воскресення поневоленої України, коли ми не беремося відвалювати важкого каменя, яким наші вороги придавили той гріб, у якім поховано нашу державну независимість. А чейже кождий з нас добре розуміє, що він заслабий, щоби цей камінь відвалити. Чомуж тоді не змагаємо до обєднання, щоби злученими силами його відвалити? А чейже злучені, ми могли би легко цього доконати.

Колиб ми були перенняті дійсним духом Христової правди, то ми не робили би ріжних угод з ворогами правди, ми не вчили би льояльности супроти насильства й неправди. Ні, ми збиралиб усі сили, щоби неправду побороти і відвалити той камінь, який нас давить.

Колиб ми розуміли як слід Христове воскресення, то ми не тільки навчилиб інших статтями, проповідями, промовами чи пастирськими посланіями, як треба поступати. Ми почали би перші самі себе реформувати. Бо вже доволі фраз, з якого вони не виходили би боку. Нам треба діл, позитивної праці, живого приміру. І треба в першу чергу відродити свого духа, коли говоримо про відродження нації.

Д-р Остап Грицай.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Далеко-далеко від Рідного Краю ми нині, у великий день **Пресвітлого Свята Христового Воскресення,** одного з найвеличавіщих, найкращих релігійних свят **на нашій дорогій Українській Землі.** За далекими кордонами в чужих краях ми, розблукані діти тієї славної, як добра мати, єдиної нам України, на чужій землі й за океанами безмірними, але хіба горіюча любов наших душ до Неї не палає сьогодні саме тому тим чистішим і святішим полумям? І хіба й знає кожна велика, справжня любов, що це таке далеко й що таке кордони, непроходима чужина й океани незбагнені? Ні, немає для тієї любови ні далечі невідомої ні кордонів непроходимих, ні недосяжної чужини, ні гроз незглибимих океанів. — Перелечу — каже любов — грізне море, всі кордони пройду, з кожної чужини в дорогу двигнуся і з цілунком моїм до серця коханого припаду. — Бо те, чим надихала й обдарувала, ізцілила й ущасливила тебе велика любов в житті хоч раз, воно всемогуче, незбагнене й животворяще в тобі навіки.

Во істину — животворна ввіки велика любов єсть.

От давно-давно то вже тому, як надихував нас люблячий світ Рідного Краю вщасливлюючим подихом нашого **українського Великодня,** а проте — хіба не животворніший він в нас самих сьогодні, ніж коли? Хіба не почуваємо ми нині в душі всієї благодати погідного українського неба, розсяяного першими воскресно-весняними блакитами? Не овіває нас чудово ніжним пестінням леміт провесняних, щойно починаючих зеленіти рідних ланів у врочистій тиші синявої далечі, ген на обріях лісами мереженої? Не розгомонюють нам в душах ще раз піснею солодкою, звуками небесними, музикою невміручою роздзвонені великодні дзвони Рідного Краю, срібно-гармонійні провісники воскресення Христа й весни, сінфонійні хорали радости людини і блаженности природи? О, будь нам поздоровлений привітом розблуканих міліонів скитальців, ти, рідний світе прадідної нам Української Землі! Привіт тобі, ти, трохбанна українська церкво, розмолена нині воскресними молитвами вірного своїй землі і своїм прадідним звичаям народу! І вам великодний привіт, Ви, молоді паруси землі, українські хлопці й дівчата, що, розбрившися світло ріжнобарвними рядами майданом довкола церкви, загомоните незабаром під музику воскресних дзвонів своїми святочно розспіваними гагілками.

— **Христос воскрес, Рідна Земле!**

— **Христос воскрес, Дорогі Земляки!**

Але наша любов до Рідного Краю не булаб усеціла й совершенна, якщо вона велілаб нам тільки насолоджуватись гарними споминами про давно минуле, а не поверталаб нас усе наново на твердий шлях вічно живучої дійсности та скорбно наклйкуючої теперішности. Бо коли сила совершенної любови така животворна, що вона, возстаючи з темряви могил, у силі своїм божеським подихом перемогти і преважкі гробові камені, силами злого опечатані, то ми мусимо вірити, що й кожна людська душа, сповнена вщерть совершенною любовю, булаб спроможна довершувати чудес життєворіння, во благо укоханого собою ідеалу, якщо вона готова служити йому в кожен час і на кожній його Голгофті. Душа, перепоєна вогнем любови й жаром визвольної туги за — обновою. В томуж саме й тайна животворности великої любови, що вона, не забуваючи ніколи про предмет свойого захоплення, не вдоволюється ніколи тим, що **вже** зробила для нього, чим жертвувала йому і прославила його, а намагається довершувати задля нього **щораз** величавіших подвигів. Такою надлюдсько животворною любовю в області релігійного життя була власне любов перших христіян до божеського Назорея, які, вселювали с о т к а м и тисяч трупів циркові арени Риму, видвигали щораз тривкіші і щораз ширші основи христіянської, значить новітньої культури народів. Справді, Дорогі Земляки, чого вони й не довершили ради свойого обожаного Христа, оті перші христіянські мученики за Неронів, Траянів та Діоклеціянів; усе це являлося їм незначною дрібницею в порівнанні з тим **великанським, надмірним, надлюдським,** на що треба було — по їх думці — осмілюватися кожному з них і кождій людині землі — во імя Месії Христа. І горіють ще пів-неземним жаром тої совершенної любови до визвольної ідеї Христа й душі отих середновічних фанатиків в роді Франца з Ассізу і Кляри Шіфі, Домініка Гуцмана і Терези з Авілі, для яких не було на цім світі таких, нехай і найдокучливіших страждань, яких вони не хотілиб з радістю терпіти з глибин тої їх любови, що хотіла ще раз обновлювати дорогий їм світ христіянства. Бо так проповідує мораль усякої визвольної любови від довгих століть і від віків, що коли любов має бути совершенна, животворна і всетворча, то вона мусить бути жагуча до засліплення, непереможна як стихія і натхнена духом боротьби на життя і смерть. **Фанатизм — це природна, самозрозуміла і прапервісна форма любови, що має воскрешати з мертвих і видвигати нові світи на землі.**

І в цьому розумінні совершенної любови до поневоленого Рідного Краю, який для нас, Українців, є сьогодні розпнятим Христом, я і писав в моїй цьогорічній різдвяній передовиці „Свободи", що наша боротьба за волю мусить своїм розмахом, своїм геройством і своєю жертвенністю **первищити все,** що досі людство знає про такі визвольні змагання в минулому.

Перевищити — який сміливий замисл мрії, захопленої любовю до вітчини! Бо нині, з ясним промінням Великодня, може годилосяб на основі того, що за той час виявила тверда дійсність життя, спитати: Чи стали ми упродовж нашої післяпацифікаційної праці принайменше гідні заповіту наших Героїв тай того обовязку, що його поклала на нас сьогодні судьба народу?

Ну — з одної сторони не прийдеться нам надто тяжко відповідати на це питання, **і щасливі з нас ті, яким не важко буде відповідати на нього і перед трибуналом майбутнього!** Зчислімо, Дорогі Брати, всі ті муки, що їх протерпіли в останньому часі наші рідні-рідні на цей і по той бік Збруча в розшалілому пеклі чужинецької неволі, почислімо всіх замучених і скатованих, битих і калічених, вязнених і гонених большевицькими і ляцькими катами, а мусимо сказати, що й найсвятіших жертв за Рідний Край, **жертв крови ми за Україну принесли не мало.** Ідея совершенної любови, всецілої жертви на пресвятім вівтарі Вітчини не є для нас тільки холодним абстрактом і ліричним гаслом. І хоч не перевищили ми ще очайдушно геройським зривом усіх наших національних сил пропамятно визвольних змагань і подвигів в минулому інших народів, **то основи до такого зриву в нас, наперекір усім супротивним хвилям — закріплюються і ширшають.** Пролита кров святих мучеників на страшних аренах ляцького цезаризму робить своє, совершенна любов оживотворює. Ось уже й чужинецький культурний світ, той могутній велит, який так байдужно звик дивитися на те все, що не вяжеться безпосередно з його істнуванням, ворухнувся і повернув свій погляд в нашу сторону — **українська справа це нині одна з пекучих справ на міжнародньому форумі, її полагода це одна з передумов повного замирення Европи.** Правда — я і тепер мушу повторити ще раз, що нам не вільно покладатися виключно на присуди міжнародніх форумів, що нам ні Женева, ні Лондон, ні Париж спасителями не стануть і стати не зможуть, якщо ми припинилиб нашу боротьбу на життя і смерть з большевицьким і ляцьким катом і надіялисяб усеціло на чужу допомогу. Але що до цієї нашої боротьби треба нам необхідно прихильної уваги всього культурного світа і його активної співучасти — це певно і це конечність. **Тимто непростимим злочином треба нині наклеймувати таку зраду національного боєвого фронту, як льояльні заяви „іменем українського народу" унерівських Юдів на штиб Романа Смаль-Стоцького і Шульгина** в Брiселі на Зїзді Міжнародньої Ліґи для Союзу Націй. Тому з трівожним неспокоєм доводиться нам тепер приймати вісти **про ляцько-українські „розмови" в Варшаві,** і хотілосяб крикнути до **ундівських провідників** з глибин душі: **Держіть кріпко боєвий прапор України! Не дайтеся обманювати солодким словам брехливих ляцьких катів; шукайте тісного контакту з широкими масами народу, а не з Голувками і Єнджеєвичами; підготовляйте ґрунт до боротьби,** а не до **угод, за які ви не** змоглиб **ніколи відповісти ні спокутуватися перед караючим** трибуналом **народу! Горе вам,** колиб **ви нині зрадили катований** народ! — І тому то такий воно надзвичайно сумний обяв, що саме тепер, коли ундівські провідники, попавши в пута „розмов" з лакеями Пілсудського, станули на грізному розстаю, станиславівський єпископ, Гр. Хомишин, відомий вже хочби зі своїх наступів на „Рідну Школу", вписав до своїх вірних Пастирського Листа, якого дух просто застрашує, коли **читати його поуки про конечність нашої льояльности** до **Поляків, та що „наша льояльність має до того** стреміти, **щоб польська держава** була **сильна й забезпечена..."**

Справді:

За когож Ти розпинався, скатований Український Народе?!

Та проте **ми віримо,** що дух широких мас цього народу сильніший і багато краще сповнений вогнем великої фанатичної, на всі жертви готової любови до Рідного Краю, ніж дехто з його незрячих провідників. **І вірмо,** що боєва стихія в цих масах вибухне незабаром усеобхоплюючою пожежею душ, щоб сотворити Великдень пресвітлого Воскресення Волі. Так. Широкі маси народу не дадуть собі накинути нікому й ніколи наказної льояльности до окрівавлених московських і ляцьких катів. **Широкі маси народу,** всесильні **своєю простражданою Голгофтою, відвалять кожний новий камінь неволі,** припечатаний **йому в варшавських** синедріонах, **і животворні горіючим фанатизмом своєї совершенної любови до України** — двигнуться **ще раз боєвими рядами Героїв на адові полчища віковічної неволі.**

І стане замісць скрівавленого хреста золотокований престол державного народу.

Памятка.

— Ви, пані, носите якусь памятку в цьому медаліонику?

— Так, трохи волосся мого чоловіка.

— Таж ващ чоловік іще жиє!

— Так, одначе вже не має волосся.

А. Каралічев.

ДО БОЖОГО ГРОБУ

Дядько Ілько жив у хатині з дощок на кінці села. Його колиба не була загороджена плотом. Довкола простягалося широке зелене поле, де паслася череда біленьких овець. Земля родила там бідненьке зерно й росли червоні губи. Це рівнесеньке поле, де нема ні горбків, ні дикої груші, що кидає тінь, у якій відпочав би собі чабан у полудне з чередою та де скрилися би женці, коли земля аж тріскає від спеки. Дядько Ілько пройшов долину сліз і терпінь цього світа, тому затужив за раєм. Дідусь мав одного сина. Де він дівувся? Десять літ тому орав на полі, аж тут прийшли царські люди та записали його, що має йти на війну. Певно дядько Ілько не міг зробити нічого іншого, лише послухати. Відійшов, і дідусь до нинішнього дня нічого не чув про сина. Дядько Ілько мав хатину, а в хатині добру бабусю. Вона не могла віджалувати Пенча. Раз у вечір сказала до дідуся:

— Дядьку, дай хай тобі поцілую руку.

— Навіщо?

— Щоби ми розлучилися. Може я нинішньої ночі вмру.

— Ще не заскоро?

— Ні! Пенчо мене кличе.

Бабуся вечером лягла, а нарано не встала, щоби підпалити під горшком.

Дядько Ілько злякався. Вийшов із хати та пішов до корчми. Сів собі при столі тай пів року не вставав від нього. Волики йому змарніли. Подвіря заросло бурянами, вихор перевернув ворота, а він не схилився, аби піднести їх. На ніч лягала під його черешнями чужа худібка, що припізнилася. Дядько пив, а поле лежало йому облогом, меньшало. Лишилася йому лише нивка. Тут вмішалися сусіди:

— Дядьку Ільку, досить! Що ти робиш? Гей, глянь, яка гарна пара котиться полем. Настала найкраща пора для сівби, кращої вже не може бути. Гей, запряжи воли та засій дві-три пригорщі зерна. Потім як знайдеш.

Дідусь приклав руку до чола та глянув на поле. Один погаслий вуглик розгорівся в його душі. Раз рано запряг він і відїхав орати. Ввесь день дивувався, чому довкола нема орачів. Йому й на думку не впало, що то неділя. Колиж вечером вернувся, то не застав своєї хатинки. Згоріла.

Як лише зачнеться біда — нема їй кінця.

Дядько Ілько злякався. Пізнав, що розгнівав Господа. Не було ради. Продав поле, зібрав трохи срібла та постановив побудуватися на краю села. Випровадився на нове господарство. Прийшла весна. Коли на хату прилетіло стадо бузьків, відійшов до ліса,назбирав оберемок пруття та виплів кошик. Настало тепліше вереня, худоба вийшла на пасовище, задзвеніли голоси дзвіночків і пташат.

Що ранку, як лише показалося сонічко над далекими делірманськими лісами, а викупане поле озолотилося, дядько Ілько перехрестився, випростував старечі руки, брав кошик і йшов на гриби. Під вечір вертався до дому з повним кошиком. Ходив від хати до хати, питався чи не купить хто грибів. Коли не продав у свому селі, відходив до сусіднього. Там їх купували до юшки.

Коли так дядько Ілько ходив полем, знайшов раз жовтий дзвіночок. Підніс його до вуха, дзвіночок задзвенів. Ця пісня розжалобила дідуся. Вечером, заки заснув, знову задзвонив дзвіночком. Дзвіночок промовив, а слова його були райські. Дядько поклався. Йому снилося: Йде полем і несе на рамени кіш повний грибів. Стрічається з иншим дідусем, також згорбленим, що підпирається палицею. Той з палицею зупиняється тай каже:

— Ільку, багато гріхів носиш. Коли рішишся позбутись їх?

— Де є мої гріхи? — питається дядько Ілько.

— Не бачиш їх? На плечах їх носиш цілісеньку гору.

Дядько Ілько відвернув голову тай дивиться, на плечах у нього трясеться не кіш, а ціла страшна гора.

Дідусь дивується. Злякався. Йому тяжко. Чує тягар, страшний тягар.

— Знаєш, що зробиш? — каже той незнакомий — підеш до Божого Гробу. Там є ріка, що в ній Іван Хреститель хрестив Христа. Вмий собі в ній чоло. Йорданська вода приносить відпущення.

І незнакомий дідусь задзвонив дзвіночком. Дядько Ілько пізнав: це той з райським голосом.

Пробудився. Цілу ніч не міг заснути. Такий сон, думає собі, значить, що треба підійти до Божого Гробу. На другий день підійшов вже веселіший на гриби. Рішився.

Дядько Ілько цілі два роки ходив по полі, переходив селами, стукав до дверей з кошем на плечах, аж затяжів шкіряний гаманець за його чересом. На третій рік дідусь рішився йди. Насамперед відійшов до міста на суботній торг. Довго вештався серед юрби та розпитував, чи не продає хтось осла. Ніхто не продавав осла. Колиж виходив із міста, стрінувся з якимсь циганом — їхав на ослі. Зупинив його.

— Гей, продай мені його!

— Осла? Не продам. Мені самому треба його. Їжджу ним по селах купувати яйця.

— Дай мені його, а за гроші, що їх тобі заплачу, купиш собі іншого.

— Скільки даєш?

— Сто.

— То мало. Даш двісті?

— Не маю двісті, лише сто пятьдесять.

— Коли не маєш, то й я не маю осла на продаж. Глянь лише на нього, чи не варта заплатити, такий великий. Сто! Іш мені серед дороги. Вступися геть!

Дядько Ілько вступився.

Циган відїхав до міста. Дідусь ішов з похиленою головою до дому. Та ще не перейшов першого горбочка, а вже почув за собою тупіт.

— Зажди, чорбаджі! Сто пятьдесять? Дай сто пятьдесять і візьми собі осла!

Циган надумався.

— Не маю.

— Не маєш, то дай. скільки маєш!

І зліз з осла. Дядько Ілько сів серед дороги та вираховував йому срібні гроші на землі. Колиж збирався вже відходити, циган спитався:

— Навіщо тобі осла?

— Хочу на ньому їхати до Божого Гробу.

— Коли виїдеш?

— Цього літа, як лише підгодую осла, щоби йому вилискувалася шерсть.

— Скажи мені, котрого дня?

— Першого або другого дня після святого Петра.

— Поїдеш лісом?

— А чого питаєшся?

— Тому, що й каравани виїжджають відтіля до Божого Гробу.

Циган відвязав мотузок, перекинув собі його через плечі та пішов.

Дядько Ілько відчепив ремінь, зачепив його на шиї нового приятеля тай пустився в догору.

* * *

Минув день святого Петра. Саме зачиналися жнива. Небом пересувалися білі баранчики, нива горіла, а по дорогах, вкритих росою, не було ще чути гуркоту воза. Одною такою дорогою йшло молоденьке віслятко, гладеньке, що аж любо, у червоних шорах. Це дядько Ілько відїздив. Женці вязали на полі снопи. Бо то був перший день жнив. Ніде на полі не було ще полукіпків. Дядько Ілько відїздив з тихим смутком. Де Божий Гріб — далеко, добрий шмат дороги? А коли вернеться? Тай чи побачить знову спомин, навхрест зложені? Перед вечером, заки сонце зайде, поскладають їх женці рядами. Полукіпок біля полукіпка. Всюди. А за три дні будуть усі поля пусті.

— Бувайте здорові, людоньки! Я вже йду!

— Куди, дядьку Ільку?

— До Божого Гробу.

— Ах, не кажіть!

Женці сміялися з його примхи. Як міг би доїхати на ослі до Божого Гробу. Ах, який він дивний! Сміялися і з мосяжного дзвіночка, що його мав осел привязаний під шиєю.

Якась дівка сказала:

— Дядьку Ільку, послухайте, що вам кладу на серце. Хай вам не буде прощено, коли мені не принесете чорного хрестика, посеред якого є червоне скольце. Чуєте? А в тому скольці щоби було видно монастир! Коли принесете мені його на осінь, як змелю нове жито, спечу вам колач!

— А про мене також не забудьте, дядьку Ільку, — кликнула інша — як принесете мені хрестик, ушию вам мережану сорочку.

— Я також хочу хрестика, — говорив хлопчинка, що в самій сорочинці йшов із збанком від керниці.

— Дай мені трохи напитися, я маю таку спрагу.

Дитина подала йому збанок. Дядько Ілько напився та втер собі уста рукавом.

— Дай тобі, Боже, здоровля, хлопчику, для тебе воно найліпше.

— Найліпше для мене! — врадувано закричав хлопчик і побіг на протилежне поле, відкіля якийсь голос доходив до дідуся:

— Щасливої дороги вам обом!

Дядько Ілько переїхав полем і доїздив до великого ліса. Як лише віхав у ліс, зупинився на роздорожу під дикою грушею, щоб осел відпочав собі трохи. Дідусь простягнув руку, щоби зірвати собі грушку для прохолоди. І побачив на галузці гніздо. Горличка висиділа молоді, стоїть у гнізді та глядить на нього. Дідусь заговорив до божої пташини:

— Знаєш, де я йду? До Божого Гробу. То дуже далеко. Треба переїхати тисячами сіл. Та скажи мені, котру дорогу маю вибрати. Таж кожної осени, коли мороз обідре ліси з листя, відлітаєш туди й знову вертаєшся. Я старий, а моє віслятко недосвідчене. Я купив його тому місяць від одного цигана. Воно не знає дороги. Коли повчиш його, принесу тобі води із святої ріки. Глянь, ось тут є маленька!

Дідусь виняв з кишені пляшечку на горівку та показав її пташині. І далі говорив:

— То дуже гарна вода. Покроплю нею твоє гніздечко, щоби твої діточки були здорові. Гей, чи чуєш, що тобі кажу? — сказав дядько Ілько ще голосніше.

Тут горличка наполошилася та затріпотала крильцями. Дідусь підігнав віслятко:

— Нумо, сивий! На діл! Во-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕЗАБУТНІЙ ВЕЛИКДЕНЬ.

Остатки Української Галицької Армії зустрічали в 1920 р. Великдень на землях Великої України.

...частина розташувалася в селі Комарівка на Херсонщині. Цілий Страсний Тиждень радувалися стрільці та говорили: „Поки буду жити, все буду тужити, як я Великдень прожив".

Прийшла Великодна Субота. Над раном завважили ми якесь замішання. Старшини бігали по вулицях і будили по хатах стрільців. Я спав у стайні біля коней. Прибіг до мене поручник, збудив мене і каже: „Будь готов!" і побіг далі.

Я схопився, взяв кріс і набої, вийшов на вулицю і жду. Надбігає поручник і каже: „Біжіть до свого скорострілa".

Зійшлися стрільці на означенім місці. Кождий при зброї і жде на приказ.

Кіннота поїхала з кількома скорострілами до міста Тирасполя, де роззброїла богато большевиків. Інші скорострільці боронили села, бо тоді большевики розбили Дєнікина, а побиті денікінські жовніри нападали на села й немилосердно грабили.

За кілька годин вернулася кіннота з Тирасполя.

Ми зараз покинули село й пішли в партизантку. На саме Великдень прибули ми до залізної дороги коло Затиша. Коло залізниці була долина, в якій віхав цілий полк. Кіннота виїхала догори, щоби перетяти дроти і знищити шини.

Як тільки вона показалася, посипалися стріли з большевицького панцирника, котрого ми не завважили. На наше щастя, кулі не трафили ні одного з наших кінвотчиків. Червона панцирка вкінці відїхала, а ми попертинали дроти і позривали шини та пустилися в дальшу дорогу. А не йшли дорогами, а стежками. І так зайшли в село, в якім було повно большевиків з пятьма гарматами. А в нас не було ні одної. Наша кіннота влала в село несподівано й полонила 75 большевиків та витягнула замки з 4 гармат, які кинено до студні.

Ми обстрілювали большевиків зі скорострілів, але годі було їх вигнати, бо не було гармат. Червоні мали великі втрати в людях і конях, а з нашого боку було ранених двох стрільців, з котрих один помер по двох годинах. Один був убитий через неосторожність. Не було часу його поховати. Залишили його на подвірю в одного селянина, накрили кукурузянкою, а самі подалися в напрямі на Вапнярку.

Такий то був Великдень в 1920 році. Його не забуду, поки жити буду.

Петро Лобур,
старший стрілець У. Г. А.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за скоре виплачення мені посмертного $1000 по моїм небіщику мужу, котрий умер дня 10 березня 1931 року.

Рівнож складаю подяку Братству святих апостолів Петра й Павла, котре взяло чиселну участь в похороні мого мужа.

Анастазія Скибак,
Фраквіл, Па.

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР" В НЮ ЙОРКУ ПІД УПРАВОЮ П. ЧОРНЮКА

ШАНОВНІ ГРОМАДЯНИ! Ми часто говоримо про потребу організації молодіжи. Богато пишеться про це, а все таки наші бажання остають часто тільки бажаннями. До реального переведення в життя наших плянів все ще далеко! — Є ріжні дороги, якими можна причинитися до зреалізовання цієї пекучої потреби. Дорогою спортових Клюбів, музично-вокальних та аматорських кружків і т. д.

І в Ню Йорку оснувався недавно Аматорський Кружок під назвою „Український Народний Театр", що має на ціли підібрати відповідні сили з тутешньої молодіжи, відучити її та виробити з неї підходячий матеріял для виведення української театральної штуки на сцену. — Очевидно — початки трудні. Артистичного успіху не можна осягнути за оден або два місяці І, маючи це на увазі, аматорський кружок береться початково до вистав відповідних його силам; от недавно заходом гуртка була відограна „Орися", а тепер уже покінчено відповідні приготовання для ВИСТАВИ ПЕСИ в 4-ох діях В. Чубатого, п. н.:

ВОСКРЕСЕННЯ

НА ДЕНЬ 12-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1931 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-19 Іст 6-та вул., НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ціни місць по 50 і 75 центів. Початок точно в 8-мій ввечір.

Частина доходу призначена на Рідний Край.

В самий день Воскресення Христового буде поставлена песа „ВОСКРЕСЕННЯ". Це надзвичайно займаюча і цікава штука. Витискає вона сльози смутку, то знов сльози радости на слухача. Побачити песу „Воскресення" — значить, провести як найкраще Великдень! Тому приходіть усі! 83,4

Павло Тичина.

ХРИСТОС ВОСКРЕС? — НЕ ЧУЛА...

Проходила по полю.
В могилах поле мріє.
Назустріч вітер віє —
Христос воскрес, Маріє!

Христос воскрес? — не чула,
Не відаю, не знаю.
Не буть ніколи раю
У цім крівавім краю.

Христос воскрес, Маріє!
Ми — квіти звіробою,
Із крови тут юрбою
Зросли на полі бою.

Мовчать далекі села.
В могилах поле мріє —
А квітка лебедіє:
О, зглянься хоч ти, Маріє!
(Скорбна Мати).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $75, котрі стали для мене великим поратунком у моїй тяжкій біді.

Вже минає 8 місяців, як я слабую. Також дякую нашому Товариству ім. Тараса Шевченка, від. 384 У. Н. Союза, за те, що мені виплатило $60 з товариської каси.

Іван Ільчишин,
Карнегі, Па.

Коли всякий замете сміття перед своїми дверми, то вся вулиця буде чиста.

ТІКЕТИ НА УКРАЇНСЬКИЙ БАЛЄТ

В МЕТРОПОЛИТАН ОПЕРА, ЯКИЙ ВІДБУДЕТЬСЯ В СУБОТУ, 25-го КВІТНЯ 1931 МОЖНА НАБУТИ В АДМІНІСТРАЦІЇ СВОБОДИ КОЖДОГО ДНЯ. У ВЕЛИКОДНИЙ ПОНЕДІЛОК ВІД 9-тої РАНО ДО 12.30 В ПОЛУДНЕ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Комунікат Комітету свята українського танку.

З закупном тікетів для своїх членів поспішили слідуючі товариства, а то: Клюби Танцюристів: при Головній Школі Нац. Танку, 35 Іст 2-га вул., Клюб при Школі при 104 вул. в Ню Йорку; Клюб в Бронкс, Н. Й., з Асторії, Л. Ай., з Перт Амбой, Н. Дж.; Трентон, Н. Дж. Пасейк, Н. Дж.; Филаделфія, Па.; Бостон, Масс.; Вунсакет, Р. Ай.; відтак товариства: Бр. св. Володимира і Запорожська Січ в Ню Йорку; Тов. Любов з Савт Бруклин; підприємства: Свобода, Джерзи Сити, Н. Дж.; Базар Сурма, Ню Йорк; Базар Височанського в Ньюарку, Базар Микитина в Пасейку і Клюб в Когус. Одиниці, які взяли тікети в розпродаж, присилають уже точні звіти.

Загалом приходиться відмітити, що коло три четверті части загальної скількости тікетів на виступ у Метрополитен Опері в дні 25 квітня вже розійшлися помежи людей. Хто з подальних околиць хоче бути на виставі і не їхати даром до Ню Йорку, нехай наперед закупить тікети.

Хто бере участь у балеті, дістає перепустку на сцену без огляду на свій вік. Діти, що виступають у балеті, будуть увесь час свого побуту в Ню Йорку під опікою комітету.

Пропамятна Книга-Лібрето зі статтею про історію українського народнього мистецтва зі спеціяльним узгляднeнием історії українського балету — вже віддана до друку. Товариства, які причинилися до покриття коштів виступу в Метрополітен Опера, будуть поміщені на почеснім місці в Лібрето. До тепер надіслали привітні письма з дарами: Український Демократичний Клюб з Бронкс, Н. Й.; Українське Братство св. о. Николая з Асторії; Український Горожанський Клюб і Клюб Танцюристів з Вотервліт; Товариство Відродження Української Державности в Ню Йорку, Комітет Горожан і Клюб Танцюристів в Бостон; Клюб Танцюристів в Ром. Инші Товариства, що хочуть бути поміщені в почеснім списку, нехай спішаться з посилками. Докладний виказ жертв буде оголошений після виступу.

Танцюристи й видці з подальших околиць.

Д-р Г. Скегар з Шикага, Ілл., повідомляє, що 10 осіб вибираються звідтам на виставу до Ню Йорку, між ними 6 найліпших танцюристів, які виступлять на сцені. — Відомости з Бостон, Вунсакет, Трой, Вотервліт, Когос, Амстердам, Ютика, Ром, Бингемптон, Джансон Сити, Филаделфія, Скрентон, Трентон і з поблизьких місцевостей довкруги Ню Йорку вказують, що на виставу вибираються омнібусами, автами, залізницею і пароплавами. Приїзд приготовляють так, щоби танцюристи могли взяти участь у знимці фільми в пятницю, 24 квітня, в год. 12, на сцені в Ню Йорку. Нічліг і опіка над молодими танцюристами запевнені комітетом. За харч по незвичайно дешевій ціні старається Жіноча Громада, що міститься в льокалі Школи Авраменка. Хто приїде босом чи автом, нехай приїздить прямо перед Школу Танку, 35 Іст 2-га вул., але в час. Сей приїзд буде знятий на фільму. Добре мати відповідні написи в англійській мові.

...нам покаже дорогу. Я так гадаю собі, що на діл.

Їхав і їхав, аж нараз дорога скінчилася й віслятко зупинилося.

Ріка. Велика ріка, широка. На березі ріки сидів божий чоловік. Бородатий, обдертий, з невеличкими чорними очима. Прошак устав:

— Як довго я жду на тебе — в решті. Як це ти виїхав так нісло ні пало на самі жнива? Іду до Божого Гробу.

— До Божого Гробу? Та я також. Наші говорили мені, щоби я не крутився по селу, а щоби відійшов до Божого Гробу, бо відтам прошаки приносять торби повні грошей. Отже, щоби я йшов туди разом з тобою?

— Добре. Я — сказав дядько Ілько — людина приязна. То гарно складається. Підеш зі мною. Коли змучишся, я возьму, а ти їхатимеш. Будемо змінятися. Хочеш?

— Чому не хотів би? Ти найліпший з усіх. Я ще вчора вийшов і чекаю. Дивлюся, глибока ріка. Перейти бродом годі. Я сказав собі: може хто надійде ослом, то переїду на ослі. Ах моє серце дуже зажмучене. Та коби лише дістатися до Божого Гробу, щоби не спізнитися!

— Як же ж ти міг би припізнитися?

— Абож то не ярмарок?

— Божий Гріб? Слухай, хіба ти не християнин?

— Я не був би! — став прошак хреститися обіруч. — Дай мені лиш осла, кай переїду через ріку. Як буду на другім березі, підженy осла, щоби вернувся. Осел вернеться, тоді ти сядеш собі. Коби лише ми доїхали до вечора!

Дядько Ілько зліз з осла та подав уздечку прошакові. Той з усмішкою сів на осла, вдарив його уздечкою й осел покірно вліз у воду. Коли ж прошак перейшов на другий беріг, не зліз, щоби віддати осла, лише зняв капелюх, замахав ним над головою, закричав щось незрозуміло та пропав у лісі. Дядько Ілько вдруге в житті лишився сам самісінький. Стояв над берегом до півночі.

Коли ж місяць став купатися в глибокій ріці, дідусь завернув назад до свого рідного села. Нічого йому не було жаль, лише дзвіночка з райським голосом не міг забути.

(З болгарського переклав М. Н.)

Антін Чехов.

ДРІБНИЧКА

„Високоповажаний пане, нашбатьку та добродію!" — творив на брудно бажання урядничина Невиразимів.

„Отсим бажаю провести як нинішний Великий День, так і всі дальші дні в доброму здоровлі, щасті та всяким достатку. Також родині баж..."

Лямпа, що вже погасла, коптіла та смерділа нафтою. По столі, біля пишучої руки Невиразимова тривожно бігав заблуканий тарган. У третій кімнаті від „дижурки" швейцар Парамон уже втрете чистив святочні чоботи так завзято, що в усьому бюрі чути було, як плював і „глянцував".

Що то ще написати би тому драбузі? — задумався Невиразимів і підвів очі на закопчену стелю.

На стелі запримітив темне коло — тінь від умбри. Трохи нижче — закурений гзимс, а ще нижче — стіни колись мальовані на брудно-синьо. І дижурна кімната виглядала йому такою пустинею, що жаль йому було не лише себе самого, а навіть таргана.

— Я якось покінчу дижур й вийду відсіля, а він тут передижурує все своє погане життя — подумав і витягнувся.

— Нудьга!.. А може вичистити собі чоботи, чи що долиха?

Невиразимів витягнувся ще раз і ліниво поплентався до портієрової кімнатки. Парамон не чистив уеж чобіт... В одній руці держав щітку, а другою хрестився, стоячи при відчиненім віконці та слухав...

— Дзвонять — прошептав до Невиразимова та глядів на нього непорушними, широко отвореними очима.

— Вже...

Невиразимів наставив ухо при вікні та наслухував. Разом зі свіжим весняним повітрям пролістувався крізь отворену шибку звук великодніх дзвонів.

Стогін дзвонів мішався з туркотом коліс, а з хаосу тих звуків визначався лише веселий теноровий дзвін недалекої церкви та чийсь голосний пискливий сміх.

— А народу скільк...! — зітхнув Невиразимів, як глянув вниз на вулицю, де біля засвічених ліхтарень снувалися людські тіни. — Всі поспішають на утреню... Наші напевно тепер уже добре собі підпили та шляються по місті. Скільки там сміху, розмов! Я один такий нещасний, що в такий день мушу чипіти осьтут. І рік у рік тесаме.

— А хто вам каже займатися тим? Таж нині на вас дижур не пропадає, а Заступів винаймив вас на своє місце. Як лише люди вибираються на забаву, ви наймаєтеся... Захланність!...

— Де там до чорта захланність?! Є на що лакомитися: всього два рублі тай в додатку краватка. Нужда, а не захланність... А, знаєш, добре було б тепер пійти на утреню, а потім на свячене... Попити, закусити та покластися спати. Сидить собі чоловік біля стола: тут колачі святочні, там знову самовар сичить, а побіч щось, щоби розігрітися... Випєш чарочку й хапаєшся за підборідок. Відмолоджуєшся... почуваєш людиною. Ех! Пропаще життя! О, диви, якийсь там розвалився у повозці: а сиди й думай...

— Що кому належиться, Іване Даниловичу. Дасть Біг — ви дослужитеся, повозкою будете їздити.

— Я? О ні, братіку, не насміхайся. Не дійду вище як до титулярного, щоби зі шкіри вискочив... Не маю образування.

— Наш генерал також не має ніякого образування, а всеж...

— Так, одначе генерал, заки до того дохрапався, то вкрав передтим сто тисяч. І він з лиця, братіку, інакший. Не те, що я! З моїм виглядом далеко не зайдеш. Тай назвище до хрипу: Невиразимів! Одним словом, братіку, положення без виходу. Хочеш — жий, не хочеш — повісься...

Невиразимів відсунувся від віконця та з розпуки став ходити по кімнатах. Дзвони стогнали щораз голосніше... Щоби їх чути, не треба вже було підходити до вікна. І чим виразніше було чути дзвони, чим голосніший був туркіт повозок, тим темніші здавалися брудні стіни та закопчені гзимси, тим більше коптіла лямпа.

— А можеб так утекти з дижуру? — подумав Невиразимів.

Одначе втеча не могла нічого доброго дати. Коли Невиразимів вийшов би з уряду та походив по місті, пішов би до дому, а дома в нього було б ще бруднише та поганіше, ніж у „дижурці"... Скажімо, що той день провів би приємно, з комфортом, та що було би далі? Ті самі брудні стіни, ті самі платні заступства дижурів й листи з бажаннями...

Невиразимів зупинився посеред дижурної кімнати та задумався.

Потреба нового, кращого життя невиносимим болем вписалася йому в серце. Дуже забажав бути тепер на вулиці, злятися з живою юрбою, взяти участь у великому святі, з нагоди якого дзвонили всі ті дзвони та тарахкотіли повозки. Забажав того, що переживав колись дитиною: сімя, святочні лиця, біла скатерть, ясно, тепло... Пригадав собі повозку, в якій щойно бачив якусь паню, пальто, в якім парадував екзекутор, золотий ланцюжок, що прикрашував секретаревий живіт. Пригадав собі тепле ліжко, ордер Станіслава, нові чоботи, парадний мундир без витертих ліктів... Це все приходило йому на думку, бо того всього не мав.

— Щось украсти? — подумав. — Украсти, скажімо, не тяжко, одначе сховати — ось штука! Кажуть, що з добичю втікають до Америки, та чорт її знає, де її шукати, тієї Америки! Добре вкрасти, то до того також треба мати образування!

Дзвони затихли. Чути було лише далекий гуркіт і кашель Парамона. Сум і гнів Невиразимова зростали та ставали нестерпні. Годинник вибив у бюрі пів до першої.

— А можеб так написати донос?... Прошкин заденунціював і пішов угору.

Невиразимів сів при столику та задумався.

Лямпа, в якій нафта вже зовсім вигоріла, коптіла щораз більше та мала туй-туй погаснути. Заблуканий тарган усе ще лазив по столі та не міг найти пристановища...

— Можна би заденунціювати, та як тут склеїти таку денунціяцію? То мусить бути з усіми еквівоками, підходами, як у Прошкина. А не дорiс до того! Ще такий донос зложу, що на мені самім скропиться. Дурень з мене, хай мене всі чорти!...

Невиразимів сушив собі голову над засобами, як ратуватися з того положення і впялив очі в бруліон листа, який сам скомпонував. Лист був написаний до чоловіка, якого він ненавидів з цілого серця, а рівночасно боявся його, в якого десять літ боровся за аванс із шіснацяти-рублевої платні на вісімнацяти-рублеву...

— А-а... лазиш тут, чорте! — наче біснений тарахнув рукою таргана, якому прийшла нещаслива думка показуватися на очі.

— Огида!

Тарган перевернувся на хребет і розпучливо перебирав ніжками... Невиразимів схопив його за одну ніжку та вкинув у скло лямпи. В склі щось блиснуло та зашкварчіло.

І Невиразимову полекшало.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в вівторок, 14 квітня, в год. 6.30 вечер, в салі ч. 72 Моріс ул. — Уряд Клюбу.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє всіх своїх членів, що з причини Великодних Свят зборів відложено, а ті збори оголоситься пізніше. — Павло Цвковяк, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НАЙСТАВН (ФИЛАДЕЛФІЯ), ПА.

Свято в память Т. Шевченка.

Звичайно всі дільниці міста Филаделфії святкували разом свято в память Т. Шевченка в великій галі під ч. 847 на Френклин улиці. Але цього року відсвятковано осібно свято в нашій дільниці.

Зроблено це тому, що нас є тут яких 200 родин. На Френклин улицю нам далеко й тому не богато наших громадян іде тамтуди на свято. Щоби одначе дати нагоду як найбільшому числу громадян віддати пошану нашому генієви, рішив заряд Громади під ч. 2051 Ровен улиці влаштувати осібний концерт. Такий концерт відбувся дня 29. березня.

Галя була заповнена, а настрій був поважний, Очі глядачів були звернені на портрет пророка, прибраний в синьо-жовті ленти і живі квіти.

Програма концерту складалася з хорових співів і святочної промови.

Хор ім. Кошиця, під орудою о. К. Кирстюка, вивязався зі свого завдання, дуже добре.

Святочну промову виголосив п. Теодор Свистун, представивши слухачам велику силу Шевченкового слова.

Бесіду й співи нагороджено ревними і щирими оплесками.

По відспіванню національного гимну розійшлись учасники свята домів, щоби ще там почути український концерт на радіо, влаштований заходом Центрального Комітету.

Громадянин.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Народний податок.

Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 УНС., зложило народ. податок за січень—лютий: В. Ґіль, О. Яцків, по 50 цнт.; В. Жарський 25 цнт.; І. Бобовник, Ю. Гук по 50 цнт.; І. Потонік 75 цнт.; М. Косоноцький 25 цнт.; С. Сайчук 50 цнт.; С. Кіцей 25 цнт.; Л. Кулич 50 цнт.; М. Турчинський 25 цнт.; Я. Осьміловський, Й. Жарський, Я. Сай по 50 цнт.; С. Мисак 25 цнт.; М. Пігура, В. Микитка по 50 цнт.; А. Лютий 1 дол.; Г. Дачик, М. Садюк по 50 цнт.; І. Голубець, О. Колісник по 25 цнт.; Л. Дума, І. Station Станіславишин по 50 цнт.; Е. Баран 25 цнт.; М. Заяць 50 цнт.; А. Бусько 25 цнт.; С. Василюк, М. Стегніцький, В. Ґоїк, Т. Струж, Ева Дворницька, С. Кот по 50 цнт.; І. Миць 75 цнт.; Й. Кірат, Танька Кшачковська, Й. Лоєвич, А. Ярош по 50 цнт.; А. Мазур 25 цнт.; А. Корнило 50 цнт.; Г. Шустикевич 25 цнт.; В. Маланяк 50 цнт.; П. Маґура 25 цнт.; П. Грабар, А. Кірат, М. Леуш, А. Борик, І. Демків, І. Цільковський, С. Гриник по 50 цнт. Разом 23 дол. З того 5 долярів на „Просвіту" вкладка Братства. Гроші вислано через Обєднання до краю.

Микола Пігура.

—o—

СКОБЕЙ, МОН.

Коляда на інвалідів.

Коляду зложили: П. Киндзерський, В. Киндзерський, Д. Ктитор, Параска Фочак, П. Ковцун, Г. Дарчук, А. Тимофійчук, В. Ткачик, І. Ткачик, Н. Ткачик, Оксана Тимофійчук, Й. Лукіянчук.

Всього коляди зложено 13 долярів, призначено на інвалідів і вислано до краю через Обєднання.

А. Тимофійчук.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В справі будови Народного Дому в Миколаєві коло Ґаїв.

В суботу, дня 11. квітня, відбудуться в Укр. Народнім Домі при 6 вулиці в Ню Йорку загальні збори Комітету помочі в будові Укр. Народного Дому й Кооперативи в Миколаєві коло Ґаїв.

Треба порозумітися остаточно в справі площі, на якій мав би станути одноповерховий дім, в якім містиласяб кооператива й читальня і де була би галя на віча, концерти і забави. Ми вже вислали до села $535. На зборах буде зданий дальший звіт з приходів.

Комітет.

Карбулицький хоче говорити телефоном з товаришем, одначе телефоністка вже двічі получила його зле.

— Пані, коли я хочу говорити з моїм товаришем, який має телефонічне число 5-74, то яке я число мушу подати, щоби дістати правильне число його телефону?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(51)

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Та Тарзан знав, куди він ішов. Несучи на плечах непритомну Американку, він легко побіг тунелем, проліз через лише йому одному відомий отвір у стіні, перестрибнув через криницю й подався далі тунелем. Скоро він опинився далеко за містом над крутою скелею. Озираючи в останнє місто Опар, Тарзан побачив, як з воріт його вискочило кілька десятків мешканців міста, які очевидно вже побачили його втечу й тепер кинулися здоганяти його.

З великим галасом, вереском і криком потвори-люди почали бігти за Тарзаном. Та, не зважаючи на свою втому, Тарзан так швидко летів вперед, що переслідувачі не могли наблизитися до нього. Вони залишалися завжди на значній віддалі. Він на бігу прислухувався, як беться серце в Джейні. Це було одинокою ознакою для нього, що Американка ще жива. Скоро він опинився перед черговою й глибокою кручею.

Тарзан старався скорше спуститися вниз з кручі, щоб мешканці Опару не встигли добігти до неї, коли він уже буде внизу. Це йому вдалося, бо коли вони добігли до кручі, Тарзан уже був далеко внизу й поспішив до близького густого лісу. Потвори-люди побачили, що не сила їх дігнати Тарзана, а тому, посилаючи на нього проклони, рішили припинити дальше переслідування. А тимчасом Тарзан вже перестрибував з дерева на дерево, біжучи в гущавину лісу.

Скоро він переконався, що переслідувачі десь пропали. Не було чути жадного шелесту людей навколо. Щоб відпочити, він положив свою дорогу дівчину на траву. Почав вдаряти її по лицю, щоб привести її до свідомости, але Джейні лишалася далі непритомною й здавалося мертвою. Він, дуже занепокоєний, схопив дівчину знову на свої плечі й побіг з нею далі. Пізніше Джейні прийшла трохи до свідомости. Не розуміючи в чім справа, вона думала, що це вже вона на тім світі, або їй сниться дивний сон.